

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XXI. — Izdan in razposlan dne 29. marca 1899.

Vsebina: (Št. 55—57.) 55. Razpis o izpremembi ustava centralne komisije za preiskavo in vzdrževanje umetnostnih in zgodovinskih spomenikov. — 56. Ukaz o izpremenjenem redu strogih preskušanj (rigorozov) za modroslovne fakultete na vseučiliščih kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru. — 57. Ukaz, s katerim se izpreminja ministrski ukaz z dne 6. februarja 1893. l. glede izterjevanja dolžnih terjatev c. kr. gozdne uprave in zalogov, ki so v upravi države.

55.

Razpis ministrstva za bogočastje in nauk z dne 14. marca 1899. l.

o izpremembi ustava centralne komisije za preiskavo in vzdrževanje umetnostnih in zgodovinskih spomenikov.

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je z Najvišim sklepom z dne 19. februarja t. l. najmi-ljostliveje blagovolilo odobriti naslednji izpremenjeni ustav za centralno komisijo za preiskavo in vzdrževanje umetnostnih in zgodovinskih spomenikov:

Ustav

centralni komisiji za preiskavo in vzdrževanje umetnostnih in zgodovinskih spomenikov.

§. 1.

Centralna komisija za preiskavo in vzdrževanje umetnostnih in zgodovinskih spomenikov je pozvana:

ukrepati iz lastnega nagiba po pripravnem potu naredbe, služeče preiskavi in vzdrževanju umetnostnih in zgodovinskih spomenikov, oziroma stavljati potrebne predloge in oddajati mnenja o nared-

bah, ki se ukrenejo od katerekoli strani, dalje z avstrijskim starinoslovnim zavodom porazumno ravnati v vseh važnih tuzemskih stvareh njegovega področja in se nadejati njegove podpore, zlasti tudi pristavljati to, kar je po zakonodajstvu potrebno v popolno izvršitev teh nalog;

vzdrževati živahno in pospeševati delovanje znanstvenih združenj in strokovnjakov v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, z ozirom na preiskavo in vzdrževanje umetnostnih in zgodovinskih spomenikov;

splošno naznanjati spomenike naših prednikov in posameznih narodov in delati na to, da se vzdržé ti spomeniki;

končno oživljati sploh zanimanje za preiskovanje in vzdrževanje do naših spomenikov.

§. 2.

Centralna komisija je podrejena ministru za bogočastje in nauk.

§. 3.

Centralna komisija naj razteza svoje delovanje na:

I. Predmete predzgodovinskega časa in stare (antikne) umetnosti (spomenike, orodja itd.);

II. Predmete stavbene umetnosti, podobarstva, slikarstva ter risajóčih umetnosti (cerkvene in po-

svetne), srednjega veka in novejšega časa do srede XIX. stoletja;

III. Zgodovinske spomenike raznih vrst, od najstarejšega časa do srede XIX. stoletja.

Po tem se deli delovanje centralne komisije na ravno toliko odsekov.

§. 4.

Centralna komisija je sestavljena iz predsednika ter iz 20 udov.

§. 5.

Predsednika imenuje cesar na predlog ministra za bogočastje in nauk.

On sklicuje ude na seje in predseduje v sejah.

Predsednik odloča, kedar so glasovi enako razdeljeni. On pošilja predloge centralne komisije dodavši morda svoje mnenje, ministru, in ta ga obvešča o ukrepih, ki so se storili o njih.

Ako bi bil zadržan, nadomešča ga ud komisije, katerega določi on.

§. 6.

Za ude centralne komisije se pozivljajo možje, katerih dela na polju obrazovalne umetnosti, starinoslovja ali zgodovinske preiskave so priznana.

Imenuje jih minister za bogočastje in nauk, pozvedevši predsednikov nasvet, na dobo petih let in po izteku tega časa se lahko z nova pozovejo.

Za častno službo, ki jo opravljajo, ne dobivajo plače.

§. 7.

Vsak odsek centralne komisije razpravlja samostalno odkazane mu posle. K razpravam o predmetih, kateri se tičejo več odsekov ali splošnih stvari, pozove jih predsednik in zbirajo se v skupne seje.

Vsaki odsek ima pravico pomnožiti se po nasvetu predsednika ali enega uda za posamezne slučaje po strokovnjakih se sklepajočim glasom. Storjeno volitev potrjuje predsednik.

§. 8.

Tanje področje odsekov, in pa poslovanje v skupnih in odsekovih sejah urejujejo posebni poduki ter opravljeni red, katere potrjuje minister za bogočastje in nauk.

§. 9.

Najvažnejši pomožni organi centralne komisije so ohranjevatelji (konservatorji); oni naj namere komisije branijo ter pospešujejo v okraju, njim odkazanem. Imenujejo se, ali za vse, ali za posamezne odseke in naj imajo navadno svoje stanovišče v okraju, ki jim je odkazan.

Njihovo področje se lahko razteza na enega ali več političnih okrajev, eventualno tudi na različne kronovine, in naj se na ta način v celem ozemlju kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, postavijo za vsakega izmed treh odsekov ohranjevatelji.

Ohranjevatelje imenuje po nasvetu centralne komisije minister za bogočastje in nauk na pet let poslovanja.

§. 10.

Odseki si dopisujejo z dotičnimi ohranjevatelji samo po centralni komisiji.

§. 11.

Komisija naj stopi z vsemi krajnimi in deželnimi društvi, ki imajo enake ali podobne namere, v opravilno dotiko, ter naj dela na to, da se povsod, kjer bi bilo želeto, ustanove nova društva te stroke.

V opravilno zvezo z društvi, in pa se zasebniki stopa navadno komisija po ohranjevateljih, kateri naj sploh delujejo kakor posredniki med temi in centralno komisijo v obojestranski prid.

§. 12.

Komisija lahko imenuje osebe, katere so na glasu korenitih znanosti in znanstvenega prizadevanja na poljih, ki zadevajo področje komisije, za dopisnike (korespondente.)

§. 13.

Osebe, ki so si pridobile za starinoslovno znanost in za raziskovanje in vzdrževanje domovinskih spomenikov prav posebnih zaslug, smejo biti imenovane za častne ude; taka imenovanja potrebujejo potrdila ministra za bogočastje in nauk.

§. 14.

Komisija lahko pošilja sposobne osebe iz svojega krila, ali druge, za posebne namere svojega delovanja z nalogi, ako se zdi to potrebno, da narišejo kak predmet ali izrekó svojo strokovnjaško sodbo.

§. 15.

Na koncu vsakega leta podaja centralna komisija ministrstvu za bogočastje in nauk o svojem delovanju glavno poročilo, ki ga je natisniti.

Poleg tega izdaje po vrsti, kakor se ji zdí, znanstvene razprave na polju svojega delovanja.

§. 16.

C. kr. oblastva imajo dolžnost, podpirati centralno komisijo in njene organe v njih delovanju in stopiti ž njo v zvezo, kadar so posebno naprošena, ali tudi ne naprošena, ako zvedó v svojem področji za kak umetnostni ali zgodovinski spomenik, za njega sumno stanje ali za nevarnost, ki mu preti.

Bylandt s. r.

56.

Ukaz ministra za bogočastje in nauk z dne 16. marca 1899. l.

o izpremenjenem redu strogih preskušenj (rigorozov) za modroslovne fakultete na vseučiliščih kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru.

Na podstavi Najvišega sklepa z dne 11. marca 1899. l. se ukazuje tako-le:

§. 1.

Da se dobi doktorstvo na modroslovni fakulteti kakega vseučilišča kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, je treba predložiti znanstveno razpravo in opraviti dve strogi preskušnji (rigoroza).

Namen teh preskušenj je, da se dokaže, ali in v kaki meri si je kdo pridobil sposobnost za znanstveno preiskovanje.

Da se kandidat pripusti k tema preskušnjama, je odvisno od dokaza, da je hodil štiri leta kakor redno v matico vpisan (immatrikulovan) slušatelj na kako tuzemsko ali inozemsko modroslovno fakulteto.

Da se izjemoma pripusté taki kandidati, ki tega ne morejo dokazati, lahko dovoli naučni minister na predlog dotičnega profesorskega zbora.

Istotako lahko v ozira vrednih slučajih zaprosi profesorski zbor dovolilo naučnega ministra, da sme presoditi znanstveno razpravo že tekom zadnjega tečaja.

§. 2.

Pisana ali tiskana razprava naj obsega znanstveno preiskavo o svobodno izbrani snóvi iz kake stroke, ki pripada obsežju modroslovne fakultete in je zastopana vsaj z eno učno stolico.

§. 3.

Predloženo razpravo odkaže dekan dvema poročevalcema, da izrečeta o njej svoje mnenje, in to rednima profesorjema, a kadar takih ni, tedaj izrednima profesorjema dotične stroke.

Eventualno more biti drugi poročevalec redni ali izredni profesor tiste stroke, kateri se razprava najbolj bliža po svoji vsebini.

Ako ima dotična stroka več nego dva redna profesorja, tedaj se vrsté v presojevanju.

Dekan določi primeren rok, da se presodi znanstvena vrednost razprave.

§. 4.

Profesorja, katerima je izročeno, presoditi razpravo, povesta pismeno o njej vsak svoje mnenje, podprto z razlogi, ter izrečeta, ali je kandidata k strogima preskušnjama pripustiti ali ne.

Če se oba poročevalca zlagata v svoji sodbi, oznani dekan njiju izrek kandidatu; a če sta si v presodbi navskriž, tedaj se prihranja profesorskemu zboru izrek, ali je kandidata pripustiti ali ne.

Če se disertacija zavrže, ima to isto veljavo kakor pri strogi preskušnji (§. 9).

§. 5.

Ustni rigoroz je sestavljen iz dveh strogih preskušenj in sicer traja ena dve uri, druga pa eno uro.

Predmet dveurne preskušnje je:

- a) stroka pripadajoča modroslovno-zgodovinski skupini in zastopana z eno učno stolico, s kako drugo stroko te skupine, ali
- b) stroka, pripadajoča matematično-naravoznanski skupini in zastopana z eno učno stolico, s kako drugo stroko te skupine.

Izvolitev druge stroke naj določi z ozirom na pismeno razpravo dekan v porazumu s poročevalcema. Kandidatu je na voljo dano, imenovati v prošnji drugo stroko.

Predmet enourne preskušnje je modroslovje. Vsebino in obseg te preskušnje je odmeriti z ozirom na stroko, kateri pripada pismena razprava kandidatova.

Za kandidate, kojih znanstvena razprava zadeva modroslovno polje, je predmet dveurne stroge preskušnje modroslovje, predmet enourne stroge preskušnje pa kaka stroka filološko-zgodovinske ali matematično-naravoznanske skupine. Za kandidate, kojih znanstvena razprava zadeva polje, ki se kakor na primer zemljepisje, dotika strok ene ali druge skupine, pripada lahko druga stroka eni ali drugi skupini.

§. 6.

Dekan predseduje v preskuševalni komisiji. Če njega kaj ovira, ga nadomešča prodekan (bivši dekan).

Preskuševalna komisija je sestavljena razen predsednika:

- a) za strogo dveurno preskušnjo vsaj iz obeh poročevalcev o razpravi, največ iz teh in še iz dveh drugih, torej v vsem iz štirih izpraševalcev,
- b) za enourno strogo preskušnjo iz dveh izpraševalcev.

Izpraševalci morajo biti navadno redni profesorji strok, iz katerih je izpraševati. Ako je potreba, je privzeti izredne profesorje strok, iz katerih je izpraševati, in če teh ni, profesorje najbolj sorodnih strok.

Predsednik ima zato, ker je predsednik, sicer pravico izpraševati, a ne dolžnosti.

§. 7.

Stroge preskušnje naj se opravljajo javno; pred glasovanjem in sklepanjem bodi razgovor o uspehu preskušnje.

Potlej glasuje vsak ud na podlagi celokupnega uspeha preskušnje.

Preskuševalna komisija ustanavlja svoj izrek z večino glasov s cenilom „izvrstno“, „zadostno“ ali „nezadostno“.

§. 8.

Strogi preskušnji se moreta opraviti tako po vrsti, kakor kandidat hoče, a treba je, da se vršita obe na tistem vseučilišču, na katerem se je vložila (pismena ali tiskana) razprava.

Od tega more samo v posebnega ozira vrednih slučajih dovoliti izjeme naučni minister, doprašavši dotične profesorske zборе.

§. 9.

Kandidatu se daje na voljo, določiti si posledek mej obema strogima preskušnjama.

A če je kandidat pri strogi preskušnji ovržen (reprobovan), naj mu preskuševalna komisija ne določi roka v ponavljanje te preskušnje na več nego tri mesece.

Ako je potem zopet ovržen, dopustna je samo še ena ponova, a ne pred pretekom enega leta.

Če je kandidat vnovič (tretjič) ovržen, potem je za vselej izključen, da dobi modroslovsko doktorstvo na kakem vseučilišču v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, in tudi da bi se udomačila (nostrifikovala) doktorska diploma pridobljena v inozemstvu.

§. 10.

Taksa za presojevanje predložene razprave znaša 20 gl., za strogo preskušnjo, če traja dve uri, 40 gl., in če trpi stroga preskušnja eno uro, 20 gl.

Taksa za presojevanje razprave se v enakih delih razdeli mej presojevalca.

Od takse po 40 gl. dobi vsak udeleženec po 6 gl. in vseučiliška pisarnična zaloga 4 gl.; od takse po 20 gl. prejme vsak udeleženec po 3 gl. in vseučiliška pisarnična zaloga 2 gl.

Predsednik dobi, ako je ob enem strokovni izpraševalec, dvojno takso.

Profesorskemu zboru se pridružuje, določati, kam se dene ostanek teh taks, ako bi ga morebiti še kaj bilo.

§. 11.

Posameznim pristojee takse so sama navzočina, in jih torej more zahtevati edino ta, kdor je res imel opravilo. Če kakega uda komisije v tem, kar si koli bodi, ovira, tedaj je za njegovo nadomestitev dekanu skrbeti po določilih §. 6. Ako se to ne more več storiti a stroga preskušnja se dá še zvršiti z ostalimi udi komisije, tedaj se ta prebitek takse porabi po zadnjem odstavku §. 10.

§. 12.

Promocija se vrši po predsedstvom rektorjevim in v pričo dekana z običajnimi obeti po rednem profesorju (*per turnum*), ki je za promotorja.

§. 13.

Promocijska taksa znaša na vseh tuzemskih vseučiliščih 30 gl. Iz tega dobivajo rektor po 15 gl.,

a dekan in promotor vsak po 5 gl. Dalje treba od te takse po 5 gl. dajati vseučiliški pisarnični zalogi, iz katere naj se poplačajo na raznih vseučiliščih doslej navadna plačila za izdajo diplome ter dozdanja plačila pisarničnega osebja in služabnikov, izvemši take prejemke, ki se všttevajo za posebna opravila pri morebitnih promocijskih svečanostih.

§. 14.

Na tistih vseučiliščih, na katerih so bile doslej v navadi slovesnejše promocije, je kandidatu na voljo dano zahtevati si to slovesnejšo promocijo namesto priproste, ako plača, kar je od tega po običaju treba, vendar se taksa, postavljena v poprejšnjem paragrafu, obrne in razdeli tudi v tem slučaju tako, kakor je tam določeno.

§. 15.

Ta red strogih preskušenj (rigorozov) stopi v moč z začetkom studijskega leta 1899/1900.

Bylandt s. r.

57.

Ukaz ministrstev za poljedelstvo, pravosodje in finance z dne 16. marca 1899. l.,

s katerim se izpreminja ministrski ukaz z dne 6. februarja 1893. l. (drž. zak. št. 30), gledé izterjevanja dolžnih terjatev c. kr. gozdne uprave in zalogov, ki so v upravi države.

C. kr. gozdnim in gosposčinskim ravnateljstvom na Dunaju, v Gmundnu, Salzburgu, Inspruku

Gorici se daje za državna in založna zemljišča, ležeča v njihovem uradnem področju, navedenem v ministrskem ukazu z dne 6. februarja 1893. l. (drž. zak. št. 30) *sub* št. 1—5, in c. kr. gozdnemu in gosposčinskemu ravnateljstvu Gmunden razen tega za državna in založna zemljišča, odkazana mu sedaj in ležeča v sodnem okraju Windisch-Garsten na Gorenje Avstrijskem, in pa v štajerskih sodnih okrajih Gröbming, Irdning in Liezen, pravica, c. kr. erar in v upravi države stoječe zaloge izterjevaje tiste terjatve, ki se tičejo zemljišč, upravljanih po imenovanih ravnateljstvih, sodno zastopati tako, da v imenu c. kr. erarja in oznamenjenih zalogov ali sama ali po svojih podložnih upravnih organih (gozdnih in gosposčinskih upravnikih, gospodarečih gozdnih mojstrih, rentnih, potem rentnih in skladiških uradih), katerim je dati pooblastilo za zastopanje,

a) izprosijo pričetek opominjalnega postopanja po zakonu z dne 27. aprila 1873. l. (drž. zak. št. 67) in poganjajo njega izvršitev;

b) izprosijo eksekucijo z rubežnijo premičnih telesnih stvari dolžnika in gledé terjatev zakupnine tudi sekvestracijo v zakup danega predmeta.

Gledé vseh drugih terjatev, ki se ne dadó izterjati po opominjalnem postopanju, in gledé nadaljnih eksekucijskih korakov, naj c. kr. finančne prokurateure zastopajo c. kr. erar in v državni upravi stoječe zaloge, kakor je ustanovljeno z ukazom vsega ministrstva z dne 9. marca 1898. l. (drž. zak. št. 41).

Veljava tega ukaza se prične z dnem, katerega se razglasi.

Ruber s. r.

Kast s. r.

Kaizl s. r.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru,

izhaja v založbi c. k. dvorne in državne tiskarnice na Dunaju, I. okraj, Singerstrasse št. 26, tudi leta 1899. v nemškem, italijanskem, češkem, poljskem, maloruskem, slovenskem, hrvaškem in rumunskem jeziku.

Naročnina za celi letnik 1899 državnega zakonika v vsaki teh osmih izdaj znaša za en izvod — bodi, da se hodi ponj ali da se ta izvod pošilja poštine prosto — 4 gl.

Naročevati se je v založbi c. k. dvorne in državne tiskarnice na Dunaju, I. okraj, Singerstrasse št. 26, kjer je moči dobiti tudi posamezne letnike in kose državnega zakonika.

Naročilu pa je ob enem priložiti za nje pripadajoči znesek, ker se državni zakonik pošilja samó, če se je plačala prej naročnina zanj.

Kadar kdó kupi celo desetletje ali več desetletij državnega zakonika na enkrat, tedaj stane v nemški izdaji:

desetletje od l. 1849. vštévši do l. 1858. . . . . 25 gl.	desetletje od l. 1879. vštévši do l. 1888. . . . . 20 gl.
" " " 1859. " " " 1868. . . . . 12 "	" " " 1889. " " " 1898. . . . . 30 "
" " " 1869. " " " 1878. . . . . 16 "	
Vseh pet desetletij od l. 1849. vštévši do l. 1898. pa stane . . . . . 90 gl.	

V izdajah drugih jezikov stane:

desetletje od l. 1870. vštévši do l. 1879. . . . . 16 gl.	desetletje od l. 1880. vštévši do l. 1889. . . . . 20 gl.
desetletjij od l. 1870. vštévši do l. 1889. pa staneta . . . . . 30 gl.	

Posamezni letniki nemške izdaje se dobivajo:

Letnik 1849. za . . . . . 2 gl. 10 kr.	Letnik 1866. za . . . . . 2 gl. 20 kr.	Letnik 1883. za . . . . . 2 gl. 50 kr.
" 1850. " . . . . . 5 " 25 "	" 1867. " . . . . . 2 " — "	" 1884. " . . . . . 2 " 50 "
" 1851. " . . . . . 1 " 30 "	" 1868. " . . . . . 2 " — "	" 1885. " . . . . . 1 " 80 "
" 1852. " . . . . . 2 " 60 "	" 1869. " . . . . . 3 " — "	" 1886. " . . . . . 2 " 30 "
" 1853. " . . . . . 3 " 15 "	" 1870. " . . . . . 1 " 40 "	" 1887. " . . . . . 2 " 50 "
" 1854. " . . . . . 4 " 20 "	" 1871. " . . . . . 2 " — "	" 1888. " . . . . . 4 " 20 "
" 1855. " . . . . . 2 " 35 "	" 1872. " . . . . . 3 " 20 "	" 1889. " . . . . . 3 " — "
" 1856. " . . . . . 2 " 45 "	" 1873. " . . . . . 3 " 30 "	" 1890. " . . . . . 2 " 70 "
" 1857. " . . . . . 2 " 85 "	" 1874. " . . . . . 3 " 30 "	" 1891. " . . . . . 3 " — "
" 1858. " . . . . . 2 " 40 "	" 1875. " . . . . . 2 " — "	" 1892. " . . . . . 5 " — "
" 1859. " . . . . . 2 " — "	" 1876. " . . . . . 1 " 50 "	" 1893. " . . . . . 3 " — "
" 1860. " . . . . . 1 " 70 "	" 1877. " . . . . . 1 " — "	" 1894. " . . . . . 3 " — "
" 1861. " . . . . . 1 " 50 "	" 1878. " . . . . . 2 " 30 "	" 1895. " . . . . . 3 " 50 "
" 1862. " . . . . . 1 " 40 "	" 1879. " . . . . . 2 " 30 "	" 1896. " . . . . . 3 " 50 "
" 1863. " . . . . . 1 " 40 "	" 1880. " . . . . . 2 " 20 "	" 1897. " . . . . . 7 " 50 "
" 1864. " . . . . . 1 " 40 "	" 1881. " . . . . . 2 " 20 "	" 1898. " . . . . . 3 " — "
" 1865. " . . . . . 2 " — "	" 1882. " . . . . . 3 " — "	

Letniki 1870. vštévši do 1898. izdaj v drugih sedmih jezikih se dobivajo po tisti ceni, kakor nemška izdaja.

NB. Tisti kosi državnega zakonika, ki naročniku celó niso došli ali pa so mu došli nedostatni, naj se reklamirajo najdalje v štirih tédnih naravnost pri c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju, III., Rennweg št. 16.

Kadar ta rok izteče, se bodo kosi državnega zakonika izročevali samo proti plačilu prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole, to je 2 strani, stane 1 kr.).

Ker so v nemški izdaji vsi letniki od l. 1849. vštévši do 1898. l., in v izdajah ostalih sedmih jezikov vsi letniki (od leta 1870. vštévši do 1898.) popolnoma dopolnjeni, se dobiva ne samó vsak posamezni letnik za zgoraj omenjeno prodajno ceno, ampak tudi vsak posamezni kos vseh teh letnikov za prodajno ceno ($\frac{1}{4}$ pole, to je 2 strani, stane 1 kr.) iz založbe c. k. dvorne in državne tiskarnice; potemtakem je vsakemu moči dopolniti nedostatne (pomanjkljive) letniké, ter si liste urediti po tvarini.